

Барабаш Р.Я.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
першого курсу спеціальності 073 Менеджмент,
науковий керівник: д.е.н., професор **Тюхтенко Н.А.,**
Херсонський державний університет

ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФАНДРАЙЗИНГУ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Фандрайзинг - це процес залучення ресурсів (переважно фінансових, але також матеріальних, інформаційних та людських) для підтримки діяльності та проєктів організацій, що переслідують соціальні, культурні, освітні, наукові та інші громадські цілі. Головна мета фандрайзингу - забезпечити організації необхідними ресурсами для досягнення їхніх цілей і місії [4, с.13].

Фандрайзинг сприяє залученню фінансових ресурсів, необхідних для реалізації соціальних проєктів, підтримки громадських ініціатив, об'єднань, рухів, спрямованих на вирішення актуальних проблем суспільства. Соціальні ініціативи та стартапи, які працюють над інноваційними рішеннями проблем суспільства або запровадженням нових товарів та послуг на ринок, знаходять у фандрайзингу потужний ресурс для свого запуску та розвитку. Краудфандинг, гранти, спонсорство – всі ці інструменти дозволяють залучити початковий капітал, отримати підтримку спільноти та валідувати свої ідеї на ранніх етапах.

Сучасні стратегії фандрайзингу включають інтеграцію традиційних методів з новітніми технологіями та комунікаційними каналами. Ефективне використання соціальних мереж, мобільних додатків, електронної пошти та інших цифрових платформ дозволяє досягти широкої аудиторії, підвищити обізнаність про проєкти та залучити фінансування. Ключовими елементами успішної стратегії є чітке позиціонування, визначення цільової аудиторії, розробка привабливої пропозиції для донорів та використання ефективних інструментів вимірювання результативності [1].

Фандрайзинг в Україні має свою специфіку, обумовлену історичними, культурними та правовими факторами. Він розвивається в умовах, які суттєво

відрізняються від багатьох західних країн, де благодійність та фандрайзинг мають давні традиції та є добре регульованими.

Українське законодавство щодо фандрайзингу та благодійної діяльності продовжує розвиватися. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» встановлює основні принципи здійснення благодійної діяльності, включно з фандрайзингом [3]. Проте, багато організацій стикаються з викликами, пов'язаними з недосконалістю податкового законодавства, бюрократичними перепонами при реєстрації благодійних фондів, а також з обмеженнями на використання зібраних коштів.

Культура фандрайзингу в Україні продовжує формуватися. Існує великий потенціал для розвитку культури благодійності та волонтерства, який активізувався особливо під час соціальних криз та потреб, наприклад, під час Революції Гідності, екологічних катастроф, пандемії COVID-19, війни проти російської федерації. Суспільна довіра до НКО та благодійних організацій зростає, однак все ще існує потреба в більшій прозорості та звітності.

Одним з головних викликів для фандрайзингу в Україні є низька довіра до некомерційного сектору від частини суспільства, що обумовлено минулими випадками непрозорості використання зібраних коштів. Також існує виклик у вигляді недостатнього розвитку інфраструктури для залучення коштів: обмежені можливості для електронних платежів, відсутність стимулів для корпоративного меценатства та спонсорства [2].

Попри виклики, в Україні існує багато прикладів успішного фандрайзингу. Зокрема, значний успіх демонструють кампанії зі збору коштів на медичне обладнання для лікарень, підтримку військових, допомогу постраждалим від надзвичайних ситуацій. Платформи краудфандингу, такі як «Спільнокошт», «Kickstarter», «GoFundMe», «Бігуді» чи «Українська біржа благодійності», відіграють важливу роль у зборі коштів для соціальних проектів та ініціатив. З початком війни в Україні розпочали та активізували свою роботу велика кількість Міжнародних фондів, донорів, організацій таких як USAID, MOM, Hilfswerk international, Terre des hommes, Upshift, Red cross,

Caritas та багато інших, які активно надають гранти для НКО, ОМС і інших інституцій та протягом двох років війни реалізували сотні соціальних проєктів в Україні.

Фандрайзинг у кризових умовах вимагає особливої гнучкості, креативності та адаптації до швидко змінних обставин. Політичні, економічні та соціальні кризи мають значний вплив на фандрайзингову діяльність, вимагаючи від організацій переосмислення своїх підходів та стратегій залучення ресурсів.

Висновки. Актуальність фандрайзингу в Україні визначається його важливістю для розвитку громадянського суспільства, некомерційних організацій, соціальних ініціатив та стартапів, особливо в контексті обмеженого фінансування від держави та нестабільності економічної ситуації.

Особливості фандрайзингу в Україні охоплюють правові рамки, культурні аспекти та основні виклики, включаючи потребу в підвищенні прозорості, зміцненні довіри до НКО та адаптації до локальних умов.

Фандрайзинг в умовах кризи демонструє необхідність адаптації стратегій до змінних умов, що вимагає гнучкості, креативності та інноваційного підходу, особливо під час пандемії COVID-19 та військових конфліктів.

Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні залежать від здатності організацій адаптуватися до змін, інтегрувати сучасні цифрові технології, зміцнювати довіру та співпрацю між всіма учасниками процесу, а також розвивати культуру благодійності.

Список використаних джерел

1. Головня О. Інноваційні технології фінансування соціального розвитку національної економіки. Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2019. № 2 (20). С. 93—102.

2. Пеліванова Н. І. Розвиток благодійності в Ук раїні: Аналітична записка. К.: НІСД, 2019. С. 12-16.

3. Про благодійну діяльність та благодійні організації : Закон України від 05.07.2012 р. № 5073-VI : станом на 23 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 18.03.2024).

4. Чернявська, О. В. Фандрайзинг [Текст]: навч. посіб. / О. В. Чернявська, А. М. Соколова. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 188с.